

IT-TIELET SENA MALTI FIN: SAGĦTEJN

Isem: _____

Klassi: _____

ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteggjatura, sintassi, ideat u prezentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

SKEMA TA' MARKI

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F(i)	F(ii)	Ġ	TOTAL
Marki	10	20	4	8	8	9	21	20	100
Marki tal-istudent/a									

KUMMENTI

SILTA GHALL-ISTHARRIĠ

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:

IL-BAJJJET, L-INDAFA, U T-TURIŻMU

Is-sajf wasal u l-bajjiet tagħna jerggħu jimtlew bil-Maltin u t-turisti li jiġu jgawdu l-baħar sabiħ tagħna. It-turisti li jiġu Malta jfahħruna għal ħafna affarijiet: it-temp sabiħ, l-ikel tajjeb, kemm għandna lukandi sbieħ, u kemm aħna dħulin. (par. 1)

Iżda meta jiġu biex jgħidu x'ma għoġobhomx, kważi kollha jgħidu li jdejjaqhom il-ħmieġ u l-iskart li jsibu, speċjalment fil-bajjiet tagħna matul is-sajf. (par. 2)

L-Awtorità Maltija tat-Turiżmu kienet nidiet kampanja pubbliċitarja li fiha personalitajiet lokali heġġew lill-pubbliku biex ikunu prudenti fil-bajjiet u ma jdejqux lil haddiehor, kemm fl-imgħiba kif ukoll fl-indafa, billi ma jhallux skart warajhom. (par. 3)

Kulhadd għandu jkun jaf li parti kbira tal-Maltin jaqilgħu l-ġhajxien tagħhom direttament jew indirettament mill-madwar miljun turist li jżurna kull sena b'mod speċjali fis-sajf. (par. 4)

Ilkoll kemm aħna nistgħu nagħmlu l-parti tagħna biex ikollna bajjiet aktar nodfa u attraenti. L-ewwelnett billi narmu l-iskart fir-reċipjenti li jkun hemm, u t-tieni, billi nheggu lil kulmin nafu biex hu wkoll jiehu ħsieb il-bajjiet tagħna. (par. 5)

U dan mhux biss għat-turisti. It-turisti jiġu għal ftit jiem u jmorru lura lejn pajjiżhom, iżda l-bajjiet nodfa ngawduhom aħna l-Maltin matul is-sena kollha, speċjalment fl-istaġun tas-sajf. (par. 6)

(Addattata minn kitba tal-Awtorità Maltija tat-Turiżmu)

A. FEHIM IT – TEST

(10 marki)

1. Min jimla l-bajjiet tagħna fis-sajf?

(1)

2. Semmi żewġ affarijiet li t-turisti li jiġu Malta jfahhru għalihom.

3. X'idejjaqhom l-aktar lit-turisti?

4. Minn fejn jaqilgħu l-ġhajxien tagħhom il-biċċa l-kbira tal-Maltin?

5. X'nistgħu naghmlu biex inżommu l-bajjiet tagħna aktar nodfa u attraenti?

6. Min igawdihom il-bajjiet nodfa?

7. Ikteb żewġ sugġerimenti li jistgħu jgħinu biex inżommu lil pajjiżna aktar nadif.

B. GHARFIEN IL – LINGWA

(20 marka)

(i) ANALIŻI TESTWALI

1. Il-kelma **jimtlew** (*par. 1*) qiegħda tirreferi:

(a) għall-Maltin _____; (b) għat-turisti _____; (ċ) għall-bajjiet _____. (1)

2. Izda meta jiġu jgħidu x'ma għogob**homx** (*par. 2*)

Għal min qiegħed jirreferi l-pronom mehmuz **homx** fil-kelma għogob**homx**?

3. Il-frazi **b'mod speċjali fis-sajf** (*par. 4*) turi li t-turisti jiġu:

(a) matul is-sena kollha _____; (b) l-iktar fix-xitwa _____; (ċ) l-iktar fis-sajf _____. (1)

4. Flok il-kelma **attraenti** (*par. 5*) nistgħu niktbu l-kelma _____ (1)

(ii) GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA

5. Imla l-vojt **eż.** Kellhom hwejjighom (r-d-m) **mirduma** taht il-herba.

(a) Malta kienet ġiet (q-t-gh) _____ għalkollox mill-bqija tad-dinja. (1)

(b) Il-poplu tal-gżejjer tagħna kien (n-k-t) _____. (1)

(c) Id-dinja kienet thares (b-k-m) _____ fuq din il-herba. (1)

6. Imla l-vojt b'numri miktuba fi kliem:

(a) Denise għandha (12) _____ sena. (1)

(b) Ġie l- (1) _____ fl-eżami. (1)

(c) In-numru tal-karozza hu (18) _____. (1)

7. Mill-verb **wasal** (*par.* 1) nohorgu n-nom verbali **wasla**.

Oħroġ nom verbali minn **telaq**: _____ u minn **hareġ**: _____ (2)

8. Imla skont l-għerq mogħti wara l-ispazju.

Il-bajjiet _____ (n-d-f) ngawduhom aħna l-Maltin matul is-sena kollha speċjalment fl-istaġun tas- _____ (s-j-f). (2)

(iii) LESSIKU / VOKABULARJU

9a. Il-kelma **dhulin** tfisser:

(a) minn tagħna _____; (b) mill-aħjar _____; (c) supervi _____. (1)

9b. Kelma mill-ħames paragrafu li tfisser **kontenituri** hi: _____ (1)

SINTASSI / SENTENZI

10. Għaqqad dawn iż-żewġ sentenzi mingħajr ma tuża l-konġunzjoni **u**.

It-turisti jiġu għal ftit jiem. Imorru lura lejn pajjiżhom.

_____ (2)

11. L-Awtorità Maltija tat-Turiżmu kienet nidiet kampanja pubbliċitarja.... (*par.* 3). Ikteb din is-sentenza fi kliemek.

_____ (2)

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI

1. Fisser l-idjomi b'sing taħthom

(a) Il-pulizija **ta daqqa t'id** lit-turist biex itella' l-bagalji fuq il-karozza tal-linja.

_____ (1)

(b) Malli nizel fil-bajja u sab dawk in-nies kollha madwaru hass ruħu **bhal huta barra mill-ilma**.

_____ (1)

2. Il-vantaġġi u l-iżvantaġġi tat-turiżmu jkollna naċċettawhom it-tnejn. Il-Malti jghid:

Min jiekol il-lahma _____ (2)

D. HILJET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV (8 marki)

Aghżel waħda minn (a) u (b) u ikteb madwar **50 kelma**.

(a) L-Aġenzija *Vjaġġi Veri* se torganizza ġita ta' hamest ijiem f'Londra. Min imur se jkollu opportunità jżur hafna postijiet sbieħ f'din il-belt. Ikteb **riklam** għal din il-ġita. Tinsiex issemmi l-ġranet tal-ġita, il-prezz, xi postijiet li se jżuru dawk li se jmorru u informazzjoni utli oħra.

JEW

(b) Ġew xi kuġini tiegħek mill-Awstralja u talbuk teħodhom iżuru xi postijiet ta' interess li juru l-istorja u l-kultura ta' pajjiżna. Irrakkonta x'gara dakinhar.

E. TIFTIX – TRAWWIM KULTURALI

Ikteb madwar **50 kelma** dwar xi wiehed mis-suggetti li fittixt dwaru għall-proġett *Idea ta' Lin*

F. LETTERATURA (30 marka)

(i) **Nadriet 3**

1. Aqra din il-poeżija ta' **Gorġ Borġ** u wieġeb il-mistoqsijiet ta' taħt:

Il-Bejjiegh tal-Gazzetti

Għall-bejjiegh
tal-gazzetti fuq Kastilja
min ma jixtrix
ma jeżistix.

Izda
hu għandu ommu d-dar
u għalkemm gazzetti ma tixtrix
u ma taqrax,
għax ma tarax,
għalih hi kollox
u biha
id-dinja ma taqax.

(a) Il-karattru ewlieni tal-poeżija huwa _____ (1)

(b) Id-dar huwa għandu lil _____ li ma tixtrix gazzetta.

_____.

(ċ) Il-poeżija fiha l-vers (i) endekasillabu _____ ; (ii) hieles _____ ; (iii) settenarju _____. (1)

2. Aghżel **wahda** minn dawn il-poeżiji f' **Aktar Nadriet: (Fis-Skiet, Raqdet il-Belt, Iż-Żghożija, Fjura tas-Sur, Habbata)** u ikteb il-ħsieb tagħha f'madwar **20 kelma**.

(5)

(ii) **A. Stejjer għal Qabel Jidlam ta' Oliver Friggieri**

(6 marki)

1. Fil-ġrajja **It-Tifel tal-Baħar**, Bertu kellu _____ (ħuh, oħtu, żewġ ħutu) u kienu jgħixu qrib il- _____ (bosk, baħar, belt).

2. F'**Ix-Xemx fuq it-Tieqa**, meta Oskar għalaq il-kamra fid-dlam, l- _____ (irjeh, iħirsa, ixjuh) nefħu biex fethu t-tieqa halli d-dawl tax- _____ (xemgħa, xemx, xewqa) ikun jista' jerga' jidħol fil-kamra.

3. F'**L-Ewwel Telefonata**, Kostanzu u Filomena kienu rebħu _____ (telefon, radju, televixin) fil-fiera tal- _____ (kappillan, knisja, iskola)

B. Jinqabad bid-Drogi – Sedqa

(8 marki)

Aghżel **storja wahda** minn (a) *Ċinzja* (b) *Nghix bl-Imħabba tal-Bicċiet* (ċ) *Monologu: l-aħħar waqtiet ta' Simon ir-Raggae*, u ikteb **4 sentenzi** fuqha.

Ċ. Stejjer taċ-Ċarrut

(7 marki)

Ikteb madwar **30 kelma** fuq il-ġrajja ta' **wahda** minn dawn il-kitbiet: *Għeluq Snin Luca; Willie; Jitkellem James Grech; L-Iskuter; It-Twajjeb; Lil Sladjan.*

Ġ. KOMPONIMENT

(20 marka)

Aghżel **wiehed** u ikteb madwar **250 kelma** fuq karta separata.

1. Ghaliex inhobb il-vaganzi tas-sajf.
2. Film li rajt dan l-aħħar.
3. It-televixin huwa ħela ta' hin? Inti x'taħseb?
4. Ġrajja li qatt ma ninsa.
5. L-importanza tal-isports.